

RADERWERK is de rubriek waar we het willen hebben over het gebouw op zich. Het meer technische aspect, de hardware van het jeugdverblijf, zeg maar. Deze keer gaan we dieper in op toegankelijkheid van jeugdverblijfscentra voor rolstoelgebruikers.

HET LOOPT OP WIELTJES

ROLSTOELGEBRUIKERS IN JEUGDVERBLIJFCENTRA

Toegankelijkheid is “hot”, ook in de sector van het jeugdtoerisme. Meer en meer jeugdverblijven investeren in een toegankelijk gebouw, vaak met subsidies van Toerisme Vlaanderen. De vraag overtreft het aanbod, daar zijn de reservaties bij toegankelijke centra een sprekend bewijs van. Toch zijn er nog heel wat onduidelijkheden. Is toegankelijkheid beperkt tot rolstoelgebruikers of zijn er ook andere doelgroepen? Wie bepaalt de toegankelijkheidsnormen en wat zijn de normen? Is een toegankelijk gebouw een voorwaarde om te kunnen genieten van infrastructuursubsidies? En in

hoeverre wordt toegankelijkheid in jeugdverblijfscentra opgelegd door de wetgeving?

WAT IS TOEGANKELIJKHEID?

Bij toegankelijkheid van gebouwen denken de meeste mensen spontaan aan rolstoelgebruikers. Dit is ook de doelgroep die het meest in het oog springt, want de gevraagde aanpassingen zijn het meest concreet en tastbaar en vragen ook de grootste investeringen. Toch gaat toegankelijkheid een stuk verder: je kan je gebouw immers ook aanpassen aan slecht-

zienden, slechthorenden of mensen met astma of een allergie. In dit artikel zullen we ons echter beperken tot toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers. In een volgend HuisWerknummer zullen we dan de andere doelgroepen binnen het toegankelijkheidsverhaal behandelen.

WANNEER KIEZEN VOOR TOEGANKELIJKHEID?

Is het wenselijk dat elk jeugdverblijf op termijn toegankelijk wordt? Of volstaat het dat er een bepaald aantal jeugdverblijven goed zijn uitgerust, verdeeld over de verschillende types A, B en C en regionaal verspreid? De meningen hierover zijn verdeeld. Zelf denken we dat elke uitbater minstens eens grondig moet nadenken over manieren om zijn/haar jeugdverblijf toegankelijker te maken. Het resultaat van deze denkoefening kan zijn dat verbouwingen gepland worden om een gebouw toegankelijker te maken voor rolstoelgebruikers of dat de plannen opgeborgen worden omdat de meerwaarde niet in verhouding staat tot de investeringen.

Daarbij geldt een belangrijk onderscheid tussen nieuwbouw en verbouwingen. Bij nieuwbouw is de meerkost van toegankelijkheidswerken beperkt en komt het er vooral op aan om een goed plan te tekenen. Bij verbouwingen ligt het soms anders: een gang

die te smal is, enkele trappen of een te steile helling of een aardeweg als toegangspad, het zijn voorbeelden van factoren die toegankelijkheidswerken fel kunnen bemoeilijken.

Als je nadenkt over toegankelijkheid, is een advies van een toegankelijkheidsbureau zeker een meerwaarde. De medewerkers van het bureau komen langs in je jeugdverblijf, doen een aantal opmetingen en formuleren suggesties om het gebouw toegankelijker te maken. Voor bestaande gebouwen houden ze ook rekening met de beperkingen van het gebouw. Er wordt daarbij getracht om toegankelijkheidsaanpassingen zo veel mogelijk te integreren in de stijl van het gebouw, het is immers niet de bedoeling dat gasten het gevoel krijgen dat ze in een soort van instelling verblijven. Bovendien biedt een toegankelijk gebouw ook voordelen voor mensen zonder handicap: we denken dan bijvoorbeeld aan kinderen met bagage of poetspersoneel met een trolley. Daarnaast is een beperkte mobiliteit niet altijd te voorspellen: een kind van een jeugdbewegingsgroep kan de week voor het kamp zijn been breken, het kamp zal dan een stuk gemakkelijker verlopen als het kamphuis rekening houdt met zijn (tijdelijke) beperkingen.

Eén groot minpunt: aan het toegankelijkheidsadvies hangt een behoorlijk prijskaartje vast (in bepaalde gevallen tot € 1650). Ook al wordt het toegankelijkheidsadvies voor 40% gesubsidieerd door Toerisme Vlaanderen (in het kader van infrastructuursubsidies), het blijft een grote kost. Anderzijds kan je dankzij een toegankelijk gebouw soms groepen binnenhalen die anders niet zouden boeken bij jou. Op die manier kan een deel van de meerkost teruggewonnen worden.

TOEGANKELIJKHEIDSNORMEN

Bij toegankelijkheid heeft het weinig zin om enkele losse onderdelen van het gebouw aan te passen zonder naar het gebouw in zijn geheel te kij-

ken. Een douche kan uitgevoerd worden met klapstoel, beugels e.d., maar als je er eerst trappen voor op moet, is het een zinloze investering. Daarom wordt gesproken over de "keten van de toegankelijkheid": er moet een samenhang zijn tussen de verschillende onderdelen en de keten is slechts zo sterk als de zwakste schakel.

Een zwakke schakel kan ook gevormd worden door de architect of de aannemer. Zij zijn vaak niet vertrouwd met toegankelijkheidsnormen (ook al beweren ze soms van wel) of ze passen de normen iets te nonchalant toe. Soms worden plannen in eerste instantie correct getekend op het vlak van toegankelijkheid, maar tijdens het bouwproces bijgesteld, bijvoorbeeld omwille van een technisch probleem of financiële beperkingen. Op zo'n moment wordt toegankelijkheid vaak vergeten.

Een goede opvolging door de bouwheer (eventueel bijgestaan door het toegankelijkheidsbureau) is daarom van het allergrootste belang. Zo kan je vermijden dat bepaalde zaken achteraf moeten afgebroken of verplaatst worden om het gebouw toch nog toegankelijk te maken, wat altijd een pijnlijke en onnodige meerkost is.

Toerisme Vlaanderen biedt een aantal infoches aan m.b.t. toegankelijkheid. Deze zijn een onmisbaar instrument voor iedereen met bouwplannen. We hebben hieronder getracht om de belangrijkste principes neer te schrijven, gecombineerd met een aantal praktische tips. Dit is echter slechts een samenvatting, geïnteresseerden moeten zeker de volledige tekst raadplegen die je vindt op de website www.toegankelijkcreizen.be (eerst "uw bedrijf" aanklikken, dan "criteria").

Parking en toegangspaden

Minimum 6% van de parkeerplaatsen moet voorbehouden zijn en ze bevinden zich op minder dan 25 m van de ingang. De parkeerplaatsen meten 350 cm X 600 cm (zodat er plaats is voor de rolstoel naast de auto). De on-

dergrond moet aangepast zijn en ingekleurd (eventueel enkel de randen). De parkeerplaats wordt aangeduid met het juiste verkeersbord.

Het toegangspad van de parking naar de bestemming is drempelloos. Als dit niet mogelijk is, is een afgeronde drempel van maximaal 2 cm ook aanvaardbaar. Het pad is voldoende breed en niet te steil. De ondergrond is vlak, solide, aaneengesloten en stroef (antislip).

Trappen, hellingen en liften

Niveaueverschillen (2 cm of meer) in een gebouw kunnen op verschillende manieren opgelost worden. Vaak worden hiervoor trappen gebruikt, maar deze zijn uiteraard niet geschikt voor rolstoelgebruikers.

Een hellend vlak is wel geschikt, maar mag niet te steil zijn. Een maximale hellingsgraad ligt niet vast, want deze is ook afhankelijk van de lengte van de helling (kortere hellingen mogen iets steiler zijn). Zowel boven als onder de helling moet een vlakke opstelruimte voorzien worden (minstens 150 X 150 cm). Als de helling een hoogte heeft van meer dan 25 cm, moet een leuning worden geplaatst.

Een lift is een heel dure oplossing. Dit kan een klassieke personenlift zijn of een plateaulift. Ook hier gelden een aantal minimumafstanden, zodat de lift vlot kan betreden en bediend worden.

Looproutes

Looproutes verbinden de verschillende onderdelen van een gebouw of domein met elkaar. Dit kan dus zowel binnen als buiten zijn. Het hoofdpad is voldoende breed: bij voorkeur minstens 180 cm, zodat rolstoelen elkaar

vlot kunnen kruisen. Verschillende materialen zijn geschikt: beton(klinkers), asfalt, vlakke sierstenen, vloertegels,... Ook dolomiet, verharde aarde of geplette schelpen kunnen.

Deuren

Een deur moet in de eerste plaats voldoende breed zijn: 100 cm voor een inkomdeur en 90 cm voor een binnendeur. Hou er rekening mee dat de deurlijsten de breedte enkele centimeters doen verminderen. Aan de kant van de deurkruk moet een vrije opstelruimte voorzien worden van 50 cm (anders trekt men de deur tegen zich aan of botsen de voetsteunen tegen de deur bij het opentrekken). Een automatische schuifdeur is een duurder alternatief, zowel naar aankoop en plaatsing als naar energieverbruik. Voor en achter de deur moet een manoeuvreerruimte aanwezig zijn van 150 X 150 cm (nodig om te kunnen draaien).

Als er deurmatten zijn, moeten deze goed in de vloer zijn ingewerkt en bestaan uit materiaal met korte haartjes (dus geen kokosmatten).

Refter en daglokalen

In de refter moet de gang tussen de tafels voldoende breed zijn. Als je over daglokalen beschikt, moet minstens één daglokaal toegankelijk zijn. Ook daar laat je bij de opstelling van het meubilair voldoende plaats over voor een doorgang. Belangrijk is dat je beschikt over minstens één onderrijdbare tafel in refter en daglokaal, d.w.z. dat er een vrije hoogte is van 70 cm, een breedte van minimaal 90 cm en een diepte van minstens 60 cm. In noodgevallen kan het helpen om houten blokjes te plaatsen onder een tafel die anders te laag komt.

Slaaplokalen

Opnieuw is de breedte van groot belang, niet alleen voor een doorgang, maar ook om een draaicirkel te kunnen maken. Het bed staat op een hoogte van 46 tot 54 cm. Een beperkte nachtverlichting is aangewezen. Kasten moeten voor iedereen bruikbaar zijn.

Toiletten

Afmetingen zijn van groot belang om als rolstoelgebruiker op een comfortabele manier naar het toilet te kunnen gaan. Zo zijn de hoogte van het toilet en de afstand tot de zijmuur belangrijk. Bovendien moet de ruimte voldoende groot zijn, zodat de rolstoelgebruiker vlot kan draaien en de transfer naar en van het toilet kan maken. Er worden ook beugels voorzien aan beide zijden van het toilet, met een tussenafstand van 60 à 70 cm. Aan de open zijde kies je sowieso voor een opklapbare beugel. Aan de muurzijde kan je ook een vaste beugel aanbrengen.

Bij een eventuele wastafel is het belangrijk dat de rolstoel er onder kan rijden. De kraan is een éénhendelkraan of een (duurdere) sensorkraan. Een eventuele spiegel mag niet te hoog hangen (voor een te hoge spiegel kan het ook helpen om deze wat naar voren te kantelen).

Douches en baden

Voor een wastafel gelden uiteraard dezelfde principes als zonet beschreven bij de toiletten. Een doucheruimte moet inrijdbaar zijn met de rolstoel en heeft een minimumoppervlakte van 110 X 140 cm. Een douchezitje is opklapbaar en hangt op een hoogte van 46 à 54 cm. Het wordt geplaatst op 20 cm van de zijmuur. Een tuinstoel wordt soms gebruikt als (goedkoper) alter-

UITBATERS AAN HET WOORD

DE MIERE MEULEBEKE

De Miere ligt aan de rand van Meulebeke en is een kamphuis voor 60 personen. Momenteel wordt een nieuw slaappaviljoen bijgebouwd, zodat de huidige (verouderde) slaaplokalen kunnen omgetoverd worden in extra daglokalen. Tegen de zomer moet alles klaar zijn en zal men de switch maken van type B over principieel erkend vandaag tot uiteindelijk type C.

Vrijwilligers Geert Lambrecht, Noël Wansseele en Herman Vanhee zijn terecht trots over wat ze met hun stuurgroep van 11 vrijwilligers konden realiseren, maar klagen toch ook de extra regelgeving van de voorbije jaren aan: denk maar aan legionella, vzw-wetgeving, administratie voor subsidies en ook toegankelijkheid. Op zich allemaal niet onbelangrijk, maar alles bij elkaar geteld wel een berg extra werk.

Vandaag reeds bezoeken heel wat verenigingen met gehandicapten (zoals De Kei en Oranje) De Miere. De verbouwing bood echter de kans om de toegankelijkheid verder te verbeteren. Westkans, het toegankelijkheidsbureau in West-Vlaanderen, werd ingeschakeld, maar omwille van de hoge kostprijs van hun advies pas tijdens de ruwbouwwerken. Eigenlijk te laat, want het is dan nadien ook nog even wachten op het verslag en ondertussen was de ruwbouw klaar. Over het advies zelf is men bij De Miere wel tevreden: een deskundig architect meet op en doet kritisch, maar rechtvaardig een aantal suggesties. Alleen jammer dat de normen voor West-Vlaanderen enerzijds en Toerisme Vlaanderen anderzijds nog niet volledig gelijk lopen...

AAN DE PLAS BRUGGE

Jeugdverblijfcentrum Aan de plas ligt – hoe kan het ook anders? – aan een (watersport)plas in Brugge. De nieuwbouw met 96 bedden werd in de zomer van 2006 geopend.

Centrumverantwoordelijke Jan Demol beschikt vandaag over een toegankelijk jeugdverblijf, maar dit heeft heel wat voeten in de aarde gehad. Bij het tekenen van de plannen beweerde de architect op de hoogte te zijn van de toegankelijkheidsnormen, maar de praktijk draaide toch anders uit. De circulatieruimte liet bijvoorbeeld heel wat te wensen over en er moest een nieuwe aparte toegang voorzien worden. Het toegankelijkheidsbureau Westkans vzw werd helaas pas betrokken tijdens de ruwbouwfase, waardoor men verplicht was om een muur en een deurgat te verplaatsen omwille van de toegankelijkheid. Een aantal andere problemen konden opgelost worden met gezond verstand.

Aan de Plas is kandidaat om het A toegankelijkheidslabel te behalen. Het label schept voor de doelgroep een aantal verwachtingen, maar anderzijds wordt het label toegekend op basis van toegankelijkheid voor één persoon (wat met groepen rolstoelgebruikers?) en kunnen afwijkingen op de normen worden toegestaan. Bovendien bestaat dé rolstoelgebruiker niet, de ene heeft veel grotere beperkingen dan de andere. Jan stelt zich daarom de vraag of het label voldoende duidelijkheid zal brengen, een goede en volledige communicatie lijkt hem dan ook noodzakelijk.

Het grote voordeel van het label wordt de promotie. Op anderhalf jaar uitbating hebben er nog geen rolstoelgebruikers verbleven in Aan de plas, daar komt hopelijk binnenkort verandering in.

natief. Een zijdelingse opstelruimte van minstens 90 cm wordt voorzien. De douchekop is instelbaar op een glijstang, de douchekraan is best een thermostatische éénhendelkraan en wordt naast de waterstraal geplaatst. De beugels worden geplaatst zoals beschreven bij de toiletten.

Wie een bad aanbiedt aan rolstoelgebruikers, moet eveneens rekening houden met een aantal vereisten rond hoogte en breedte, circulatieruimte, soort kraan, vormgeving van het bad zelf en steunbeugels.

Veiligheid

Bij brand is het gebruik van de lift verboden. Dat kan voor grote problemen zorgen als rolstoelgebruikers zich op een verdieping bevinden. In de evacuatieplannen moet je daar rekening mee houden, er kunnen best verantwoordelijken worden aangesteld die weten wat ze in dat geval moeten doen.

HET LABEL TOEGANKELIJKHEID

3 december is de internationale dag voor mensen met een handicap. Vlaams minister van toerisme Bourgeois maakte eind 2007 van die dag gebruik om het label toegankelijkheid te lanceren. Het label gaat in de eerste plaats over rolstoelgebruikers en moet ervoor zorgen dat toegankelijke verblijven een betere promotie krijgen

en dat mensen met een handicap een pak objectieve informatie krijgen over de mogelijkheden en beperkingen van een bepaald gebouw. Voor de duidelijkheid: het behalen van een toegankelijkheidslabel is geen verplichting om erkend te worden.

Zoals we reeds schreven in HuisWerk 8, zal het label ook toegekend worden aan jeugdverblijfcentra. Dit gebeurt op basis van een doorlichting door een toegankelijkheidsbureau. Deze doorlichting gebeurt op kosten van Toerisme Vlaanderen. Eind januari zullen de eerste labels worden uitgereikt door minister Bourgeois, ook voor jeugdverblijven.

Verblijven met een perfecte score halen een A+ comfortlabel. Verblijven die positief scoren op een aantal essentiële criteria, maar waar de gehandicapte hier en daar toch nog wat hulp nodig heeft, worden beloond met een A basislabel. Ten slotte is er het I label (I staat voor informatie): deze verblijven halen minstens één negatieve score, maar kunnen voor bepaalde groepen (bijvoorbeeld slechtzienden) toch geschikt zijn.

Voor het behalen van het A+ of A label is het voldoende dat één rolstoelgebruiker zich kan behelpen in het jeugdverblijf. M.a.w. hij/zij moet kunnen slapen, eten in de refter, naar het toilet gaan, douchen en gebruik ma-

ken van minstens één daglokaal (indien aanwezig).

De criteria van het A+ comfortlabel vind je terug in de infoches op www.toegankelijkreizen.be. Voor het A basislabel is er heel wat minder duidelijkheid: dan mag je op een aantal items een middelmatige score behalen, maar de berekeningen om tot die score te komen, zijn ingewikkeld en daardoor niet transparant.

Bovendien kunnen beperkte afwijkingen gedelibereerd worden in een labelcommissie. Dit kan bijvoorbeeld gaan over een draaicirkel die te klein is of een helling die te steil is. In deze commissie zetelen Toerisme Vlaanderen, organisaties van/voor mensen met een handicap, enkele experts inzake toegankelijkheid en de toeristische sectoren (voor het jeugdtoerisme zorgt CJT voor vertegenwoordiging).

Voor het label is gekozen voor een nieuw symbool. Het meest bekende symbool (witte rolstoel op blauwe achtergrond) is vandaag weinig bruikbaar. Het is immers vrij verkrijgbaar in de handel en kan door eender wie worden opgehangen. De betrouwbaarheid voor personen met een handicap is daardoor beperkt, vandaar de nood aan nieuw label dat ook gecontroleerd wordt.

Alle informatie over de doorgelichte logies wordt gebundeld op de website www.toevla.be. De informatie komt uit de verschillende provincies. Op dit ogenblik ontbreekt enkel de Oost-Vlaamse accommodatie, maar daar wordt momenteel werk van gemaakt. De jeugdverblijven die momenteel op de website staan, zijn gecontacteerd door Toerisme Vlaanderen, daarbij is vooral aandacht gegaan naar jeugdverblijven die in het verleden al inspanningen hebben gedaan op het vlak van toegankelijkheid. Een uitbater kan ook zelf contact opnemen met Toerisme Vlaanderen (zie contactgegevens op het einde van het artikel) om toegevoegd te worden aan de onderzoekslijst.

TOEGANKELIJKHEID EN INFRASTRUCTUUR-SUBSIDIES

Wie in de toekomst infrastructuursubsidies aanvraagt bij Toerisme Vlaanderen, zal in de meeste gevallen een toegankelijkheidsadvies op de bouwplannen moeten toevoegen. Hiervoor kan een beroep gedaan worden op

UITBATERS AAN HET WOORD

UITBATER X GEMEENTE Y

Het is ons op twee jaar HuisWerk nog niet vaak overkomen, maar niet elke uitbater die we contacteerden, wilde met zijn/haar verhaal in HuisWerk komen. Het thema toegankelijkheid ligt duidelijk gevoelig. Enkele (anonieme) frustraties:

- De overheid beseft niet dat we groepen ontvangen. Als er kinderen met een fysieke handicap in de groep zitten, dan hebben deze ook hun begeleiders mee. Waarom dan al die aanpassingen voor een volledige zelfstandigheid?
- Toegankelijkheidsbureaus houden zich te veel bezig met details. Een fout bordje, een doorgang die 2 cm te smal is,...: het leidt soms tot zware discussies.
- Advies vragen bij een toegankelijkheidsbureau kost heel veel geld, zeker als de verbouwing niet al te groot is. Ook al krijg je 40% subsidie, je moet nog altijd 60% zelf betalen.

DOMEIN BEVERDONK RETIE

De Schildpadhoeve is een groot kamphuis (88 personen) dat vooral gebruikt wordt door jeugdwerkgroepen en heeft er sinds kort twee kleine broertjes bij: De Waterval (28 personen) en Het Eilandje (15 personen). Verantwoordelijke Erwin Stessens heeft jarenlang een bouwfirma geleid en weet dus van aanpakken. Hij heeft van een bestaand gebouw enkel de buitenmuren en het dak laten staan en er eigenhandig twee kleinere entiteiten van gemaakt. Bij de verbouwing was toegankelijkheid de rode draad. Bovendien heeft hij de verbouwing volledig zelf uitgevoerd, bij hem dus geen problemen met architecten of aannemers die niet op de hoogte zijn of hun zin doordrijven. Voldoende ruimte is het belangrijkste criterium volgens Erwin. Rolstoelen moeten zich vlot kunnen voortbewegen en draaien.

In ieder geval belangrijker dan beugels die vaak niet gebruikt worden en soms zelfs in de weg hangen, al moet je ze uiteraard wel hebben. Daarnaast is de vrije ruimte van 50 cm naast elke deur essentieel en heeft Erwin er ook op gelet dat zo veel mogelijk zaken onderrijdbaar zijn: niet alleen de eet-tafels en de lavabo's, maar ook het aanrecht in de keuken. Op domein Beverdonk is een rolstoel dus geen excuus om te ontsnappen aan aardappelen schillen of afwassen.

Erwin heeft zelf ervaring als begeleider van kampen met gehandicapten en dat merk je aan heel wat details in het gebouw. Zo weet hij dat sommige mensen met een (mentale) handicap de kans niet mogen krijgen om weg te lopen, vandaar dat enkele slaapkamers kunnen afgesloten worden en ook de buitenspeelruimte afgebakend is. Enkel de prikkeldraad moet nog vervangen worden, dat kan immers kwetsuren veroorzaken bij mensen die dit niet kennen. Kastjes om medicatie achter slot te kunnen wegbergen, zijn voorzien. Een andere praktische tip: de ene toilet kan je langs de linkerkant benaderen, een andere toilet langs de rechterkant. Sommige rolstoelgebruikers zijn immers gewoon om telkens langs dezelfde kant op het toilet te gaan zitten. Een ander eenvoudig maar geniaal idee (naar onze mening had Erwin hiermee het tv-programma "De bedenkers" kunnen winnen): in de doucheroelstoel is een gat gemaakt in het zitvlak en de stoel kan perfect rijden over het toilet, zodat de gehandicapte vanuit dezelfde rolstoel kan douchen en naar het toilet gaan. Tot slot heeft Erwin een schitterende snoezelruimte ontworpen voor iedereen die wat tot rust wil/moet komen.

Al bij al is de meerkost voor de toegankelijkheidsaanpassingen heel beperkt, ook omdat Erwin al zijn materiaal tweedehands heeft kunnen aankopen (via internet). Wel is het zo dat de capaciteit klein is in verhouding tot de grootte van het gebouw, maar daar staat tegenover dat De Waterval en Het Eilandje ook in de midweken vlot verhuurd worden: de twee zaken houden elkaar dus in evenwicht. Uitbaters van een zelfkookhuis die toegankelijkheidswerken plannen, kunnen we daarom zeker een studiereisje naar Retie aanbevelen!

één van de vier gespecialiseerde toegankelijkheidsbureaus (contactgegevens vind je op het einde van dit artikel). Zij passen de principes van de infofiches toegankelijkheid toe. Dit toegankelijkheidsadvies wordt bij voorkeur bij de subsidie-aanvraag gevoegd, eventueel kan het ook achteraf worden opgestuurd. Sowieso is het belangrijk om het advies tijdig aan te vragen omdat je het nodig hebt om de bouwplannen te kunnen tekenen. Het toegankelijkheidsadvies zal steeds voor 40% worden gesubsidieerd.

Er zijn slechts enkele uitzonderlijke gevallen waarin geen toegankelijkheidsadvies vereist is: instandhoudingswerken, werken aan technische installaties, brandveiligheidswerken of werken in niet-publiekgerichte ruimtes. Ook als de werken van beperkte aard zijn, kan er twijfel bestaan of een toegankelijkheidsadvies noodzakelijk is, in dat geval neem je best contact op met Toerisme Vlaanderen.

Het toegankelijkheidsadvies mag dan in de meeste gevallen verplicht zijn, maar moet het dan ook altijd gevolgd worden? De toegankelijkheidsbureaus toetsen de situatie ter plekke aan de ideale situatie, maar het zijn de inspecteurs van Toerisme Vlaanderen die het laatste woord hebben over de

toewijzing van de subsidie. Zij kunnen dus in bepaalde gevallen afwijkingen toestaan op het advies van het toegankelijkheidsbureau. Toch zullen de toegestane afwijkingen niet soepeler zijn dan noodzakelijk is om het A label basistoegankelijkheid te behalen, tenzij er sprake is van technische onuitvoerbaarheid (bijvoorbeeld te smalle gang in een bestaand gebouw). Algemene regels voor afwijkingen kan Toerisme Vlaanderen vandaag (nog) niet geven, voorlopig zal men dossier per dossier bekijken. Daarbij wordt een eenvoudig kamphuis type A soepeler bekeken dan een volledig uitgerust jeugdverblijf type C.

TOEGANKELIJKHEID IN DE WET

De federale antidiscriminatiewet gaat niet enkel over racisme of man/vrouw. Ook discriminatie als gevolg van een handicap is strafbaar. Daarbij wordt het ontbreken van 'redelijke aanpassingen' aan publieke plaatsen strafbaar gesteld. In de opsomming van wat onder publieke plaatsen verstaan wordt, spreekt men o.m. over recreatieve en sociaal-culturele activiteiten. Jeugdverblijfcentra vallen hier dus onder. Specifieke normen voor toegankelijkheid van publieke gebouwen zijn vastgelegd in een koninklijk besluit van 1977. Deze criteria zijn echter verou-

derd, daarom werkt Vlaams minister Van Mechelen (ruimtelijke ordening) momenteel aan een nieuwe regelgeving rond toegankelijkheid. Die zou normaal gezien in de loop van 2008 van kracht moeten worden. Het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning zal dan gekoppeld worden aan het naleven van toegankelijkheidsnormen. Voor complexe bouwdossiers of publieke ruimtes zal het verplicht worden advies in te winnen bij een erkend adviesbureau.

Aanvullend op de federale en Vlaamse wetgeving kunnen provincies en gemeentes zelf ook verordeningen opleggen. West-Vlaanderen is de enige provincie die zelf een 'stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid' heeft ingevoerd (van kracht sinds 1 april 2007). Daarnaast zijn er ook een aantal gemeentes die richtlijnen toepassen rond toegankelijkheid (het feit dat de federale normen verouderd zijn, heeft hier zeker mee te maken). Hier geldt hetzelfde principe als bij de brandveiligheidsnormen: federale en Vlaamse regelgeving heeft voorrang, maar provincie en gemeente hebben wel de mogelijkheid om strengere regels op te leggen.

Alle info over wetgeving vind je op de website www.gelijkekansen.be.

Contactgegevens

toegankelijkheidsbureaus

- *West-Vlaanderen: Westkans vzw (tel. 050/40.73.80)*
- *Oost-Vlaanderen: Adviesbureau Toegankelijke Omgeving vzw (tel. 03/776.10.59)*
- *Antwerpen: Centrum voor Toegankelijkheid Provincie Antwerpen (tel. 03/240.56.52)*
- *Vlaams-Brabant: vzw Toegankelijkheidsbureau (tel. 02/465.55.25)*
- *Limburg: vzw Toegankelijkheidsbureau (tel. 011/87.41.38)*

Algemeen

Toerisme Vlaanderen – Infopunt Toegankelijk reizen (tel. 070/23.30.50 of email info@toegankelijkreizen.be)

JEUGDGROEPEN AAN HET WOORD

AKABE

Akabe is de werking voor kinderen met een handicap binnen Scouts en Gidsen Vlaanderen. Bedoeling is dat kinderen met een handicap op een zo gewoon mogelijke manier aan het jeugdverenigingsleven kunnen deelnemen, dus ook op weekend of op kamp gaan.

Een toegankelijke kampplaats betekent voor Pieter, nationaal commissaris van Akabe, vooral dat men zich vlot kan verplaatsen in het gebouw. Trappen zijn dus uit den boze, hellende vlakken en eventueel een lift zijn noodzakelijk. Daarnaast is "breed" het sleutelwoord: brede deuren, brede gangen, brede kamers,... Wat helaas vaak over het hoofd wordt gezien, is een mooi speelveld rond het jeugdverblijf of in de buurt.

Pieter is over één zaak heel formeel: het aanbod aan toegankelijke huizen van het type A of B is vandaag absoluut niet toereikend. Akabeleiders en -leden zijn gelukkig enorm flexibel en creatief, zodat heel wat probleempjes uit de weg kunnen geruimd worden. De voorzieningen die wel toegankelijk zijn, worden vaak vreselijk duur. De vroegere Akabegroep van Pieter was bijvoorbeeld verplicht om nu reeds een kampplaats te boeken voor 2017! Toch zijn er heel wat jeugdverblijven waar, mits enkele kleine aanpassingen, kinderen en jongeren met een handicap zouden terechtkunnen.

'T KRUIERKE BALEN

De Akabegroep uit Balen telt een 60-tal leden (tussen 6 en 100 jaar oud), zowel met een fysieke als een mentale handicap. In het eigen jeugdbewegingslokaal 't Kruijerke zijn daarom een aantal eenvoudige aanpassingen uitgevoerd, zoals een beugel in het toilet en brede deuren. Centraal in het gebouw is een heel groot daglokaal (200 m²), wat zeker een voordeel betekent voor binnenactiviteiten zoals rolstoel dansen of knutselen.

Als de groep zelf op kamp gaat, hecht verantwoordelijke Tom Leppens vooral belang aan het sanitair, de inrichting van de keuken en de aanwezigheid van bedden. Ook wordt gekozen voor kampplaatsen die niet te ver liggen.

't Kruijerke verhuurt de eigen lokalen ook voor kampen, weekends of communiefeesten. Er zijn nog enkele brandveiligheidswerken gepland en dan staat niets nog de erkenning type A bij Toerisme Vlaanderen in de weg. Strikt genomen voldoet het gebouw niet aan de toegankelijkheidsnormen, maar toch komen er af en toe ook andere groepen met rolstoelgebruikers naar Balen op weekend of kamp. Vorig jaar was er zelfs een Akabegroep die op het terrein heeft geslapen in tenten.